

Rozhledna na Lovoši

Lovoš, jedinečná krajinná dominanta Lovosic, imponantně vystupující z lovosické roviny do výšky 570 metrů nad mořem. Ke kuželovité vrchní části tvořené čedičem je připojen asi o 80 metrů nižší vrchol Kibičky, nazývaný též „Malý Lovoš“. Rozhled z vrcholu Lovoše na panorama Českého středohoří, údolí Labe a Lovosic je překrásný.

Kamenná chatka s rozhlednou z roku 1892

Tato skutečnost a vznik „Lovosického středohorského spolku“ (Lobositzer MittelgebirgsVerein) v roce 1881 vedla spolek mj. i k úpravám a výstavbě nových přístupových cest na vrchol Lovoše, kde spolek vystavěl kamennou chatku s rozhlednou. Týdeník Lobositzer Zeitung přinesl 24. 6. 1892 zprávu o tom, že chata postavena lovosickými členy Středohorského spolku na vrcholu Lovoše a zpřístupněna cestou vedenou pohodlnými serpentiniami, byla slavnostně otevřena v neděli 19. 6. 1892.

Masivní chata vystavěná z čedičového kamene, která je jednoduše vybavena stoly s lavicemi na její rovné střeše s rozhlednou, nabízející nedostižný kruhový výhled. Vyhlídková plocha rozhledny byla chráněna zábradlím z cihlových sloupků, vzájemně propojených kovovými tyčemi. Vstup na rozhlednu umožňovalo dřevěné schodiště na vnější jihozápadní stěně stavby.

Lovošskou chatu lovosičtí turisté postupně zvelebovali a rozšiřovali, např. o restaurační sklep, verandu vybavenou stoly a židlemi. U dřevěné verandy roku 1901 přistavěli lůžkovou místnost. Rozhledna a dřevěná chatka s verandou přežívaly dobré i zlé časy. V roce 1918 byla dřevěná chata s verandou vandaly zle poničena a nakonec zapálena.

Základní kámen k výstavbě nynější chaty byl položen v roce 1924. Hlavním sponzorem byl Jan Schwarzenberg, jak nás také informuje pamětní mramorová deska vsazená do jihozápadní zdi chaty.

SCHWARZENBERGOVA CHATA, vlastnictví lovosického spolku pro Středohoří, vystavěna v letech 1924, 1926, 1930 pod záštitou KNÍŽETE JOHANA SCHWARZENBERGA, jakož i předsedy spolku, starosty FRITZE KLINGERA a pokladníka, vrchního správce RUDOLFA LEHMANA, podle plánů a pod dozorem ANT. WEBERA, stavebního místra z Lovosic.

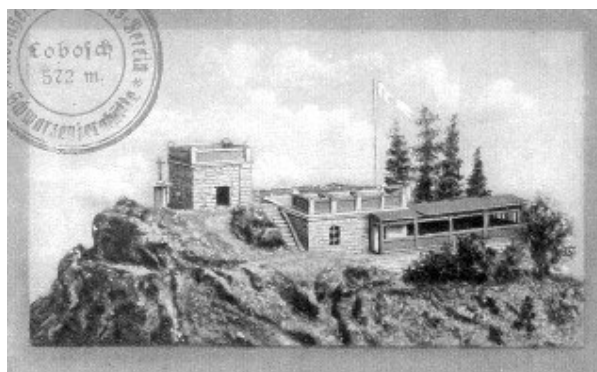
Semman a Schöll Lovosice

Za okupace rozhlednu zabrala německá armáda. Vyhlídkovou plošinu rozhledny v roce 1941 si armáda prosklila a zakryla skleněnou střechou. Dřevěné schodiště bylo přemístěno na severovýchodní stranu ke vchodu do chaty. Takto upravená rozhledna v průběhu II. světové války, německé armádě sloužila jako pozorovatelná při sledování bojové situace leteckého a pozemního vojska. Pozorovací jednotku

údajně tvořili dva poddůstojníci a šest vojnů. Po válce z rozhledny byla nejdříve odstraněna skleněná střecha, stěny a poté dřevěné schody i původní ochoz a to byl konec rozhledny z roku 1892. Dřevěná chata, kterou vystavěla armáda, měla kuchyňku, pracovnu a ložnici s osmi lůžky. Dochovala se až do roku 1978, kdy ji požár zničil.

Tato 109 let stará přes čtyři metry vysoká rozhledna stále stojí na nejvyšším místě Lovoše. Možná by si zasloužila zpřístupnit a obnovit její původní účel.

Do konce II. světové války SCHWARZENBERGOVA CHATA byla trvale osídlena. Po válce nebyl o chatu projevěn velký zájem. Střídání řady správců a nedostatečná údržba byly příčinou jejího chátrání. V době, kdy nebyla obsazena, byla vždy vandaly zle poničena, naposledy v roce 1976.

Zdevastovanou a značně zchátralou ji převzal v roce 1977 turistický oddíl TJ Severočeských chemických závodů (SCHZ) v Lovosicích a rok nato přešla do jeho majetku. Návrh na její rekonstrukci vypracoval Ing. arch. F. Kalivoda SCHZ Lovosice. V roce 1981 byla chata uvedena do částečného provozu pod vedením V. Johanovského. V následujících letech pokračovaly práce na kompletním dokončení chaty, včetně vybavení a terénních úprav. Na celkové rekonstrukci bylo odpracováno přes 20 000 brigádnických hodin. Především za značné podpory SCHZ Lovosice a jejich odborníků, řemeslníků různých profesí. Mezi nejaktivnější patřili Arnošt Johanovský a Václav Bláha. Chata po rekonstrukci a modernizaci vcelku zůstala v původní podobě.

Základní kámen k nynější chatě (na dobové pohlednici model) byl slavnostně položen 24.5.1924 pod patronací Jana Schwarzenberga.

Lovošská chata má nyní dvě hostinské místnosti se 60 místy k sezení, ubytovnu o čtyřech místnostech se 16 lůžky, kuchyň, dvě provozní místnosti pro správce, vyhlídkovou terasu na střeše chaty, sklep, skladiště a kotelnu. Dále je vybavena elektrickým osvětlením, telefonem, teplou i studenou vodou a ústředním vytápěním. Je otevřena každou sobotu a neděli po celý rok. Na objednávku i mimo provozní dny. Dostanete zde základní občerstvení, ale i možnost přenocování.

Lovošská chata je majetkem Klubu českých turistů v Lovosicích.

LOVOŠ - hora

Skoro z každé ulice a pokud mírně přeženu tak skoro z každého okna vidíme v Lovosicích (chceme-li, nebo ne) dvouhlavý vrch, horu Lovoš. Dominuje našemu

okolí, ať je zahalen mraky, mlhou, nebo deštěm, zalit sluncem, nebo pod bílou čepicí sněhu. Vždy důstojně korunuje naše město.

Již v roce 1948 se stal z důvodů botanicko-ochranných Státní přírodní rezervací. Dnes těchto asi padesát hektarů chráněného území nazýváme Státní přírodní rezervací. Lovoš je vedle toho, že je prvořadou krajinnou dominantou i vyhledávaným cílem turistů. Vede sem několik značených turistických cest, mezi jinými i Naučná stezka Lovoš, vybudovaná ochránci přírody spolu se Správou chráněné krajinné oblasti České Středohoří. Turistická chata na vrcholu hory poskytuje i možnost občerstvení, eventuálně ubytování turistického typu. Z terasy, nebo chcete-li střechy chaty je překrásný výhled všemi směry. Proslulé jsou obzvláště východy a západy slunce, které vytvářejí pozoruhodné scenerie.

Rozdílný geologický podklad podmiňuje rozmanitost složení vegetace. Z ochrannářského hlediska mají význam hlavně společenstva skal a ssutí, travnaté stepní porosty a křovinaté plochy lesostepních formací, obklopující stepní lysin a přecházející v listnatý les. Ten zaujímá asi osmdesát procent plochy Národní přírodní rezervace. Zvláště chráněné druhy rostlin reprezentují v této lokalitě například bělozářka liliovitá, třemdava bílá, divizna brunátná, chrpa chlumní, koniklec luční český, modřelec tenkokvětý, kosatec bezlistý, kavyl Ivanův, lilie zlatohlávek, locika vytrvalá, kamejka modronachová, hrachor panonský, oman srstnatý, dřín jarní a dub pýřitý. Vlastní vrchol Lovoše a a přilehlé okolí jsou však znehodnoceny provozem chaty.

Pro rozvoj fauny jsou významné jak teplomilné skalní stepi a lesostepi, tak listnatý les severních svahů. Z plazů se zde vyskytuje zmije obecná a užovka hladká. Z hnízdících ptáků je to strnad zahradní, linduška lesní, bělořit šedý, krutihlav obecný, řada datlovitých, dravci a sovy. Výskyt drobných ssavců obohacují myšice křovinná, myšice lesní, norník rudý, plch velký a plšík lískový. Ze šelem lze spatřit lasici kolčavu, jezevce lesního, kunu lesní a kunu skalní.

Souměrný kužel Lovoše o sklonu svahů 20 - 25 stupňů je budován čedičovou horninou s vysokým obsahem vápenatých sloučenin. Hornina vystupuje na povrch na několika místech skalkami s naznačenou sloupkovitou odlučností. Pod nimi jsou rozsáhlá suťová pole tvořená hranolovitými, podle velikosti gravitačně vyříděnými bloky a úlomky. Malý Lovoš, místně zvaný Kybička, je hřeben protažený ve směru jihozápad-severovýchod, asi o devadesát metrů nižší, než vrchol Lovoše, na jehož kužel nasedá v mělkém sedle. Tím sedlem probíhá hranice mezi čedičem a podstatně kyselejším trachytem, respektive fenolitem Kybičky. Na jejím hřebeni vystupuje několik skupin kvádrovitých skalních bloků, pod nimiž jsou vytvořeny ssutě z velkých deskovitých úlomků. Na východním svahu Kybičky jsou tři znělcové sloupy zvané Panenské kameny, ke kterým se váže prastará pověst o zkamenělých dívkách, potrestaných za zanedbání mše svaté.

Jižní, jihovýchodní a jihozápadní svah Lovoše je porostlý listnatým lesem s převahou dubu, habru a množstvím křovin jako lískou, babykou, tušalajem šípákem a dřínem. Severní svah Lovoše a téměř celou Kybičku kryje les s bohatším dřevinným spektrem : vedle dubu zde přibývá břeku, břízy a místně i buku. Na proředěných místech doubravy, v okolí hřebenové čáry Kybičky, rostou úctyhodné exempláře dřínu jarního. V sedle mezi Lovošem a Kybičkou byly odtěženy odumírající kulturní

smrčiny na nevhodném stanovišti. Silně problémová je výsadba akátu v dolní části jihovýchodního a východního svahu Lovoše. Negativně působí turistika, enormní návštěvnost a další vlivy, jako nepovolené závěsné létání, přemnožená mufloní a černá zvěř, blízká chemička a zplodiny z blízkých silnic D8 a starších silnic čísel 608 a 30. Dlouhodobá pozorování potvrdila degeneraci travních společenstev, snižování jejich plošného zastoupení a ústup ochránářsky cenných druhů.

Krajinná dominanta Lovoš patří k perlám krajiny Českého středohoří; každý výstup a následný rozhled z jeho vrcholu patří k nezapomenutelným zážitkům.